

«Στοιχεία σωματικής βλάβης εξ άνευ συνειδήσεως αμελείας.- Όταν η αμέλεια δεν συνίσταται σε ορισμένη πράξη ή παράλειψη, αλλά αποτελεί σύνολο συμπεριφοράς που προηγήθηκε του αποτελέσματος, για την στοιχειοθέτηση του σχετικού εγκλήματος προσ απαιτείται η συνδρομή των όρων του αρ. 15 Π.Κ. - Έννοια ιδιαίτερης νομικής υποχρέωσης κατ' αρ. 15 Π.Κ. - Πότε υπάρχει αιτιολογία στην καταδικαστική απόφαση. Πότε υπάρχει εσφαλμένη εφαρμογή ουσιαστικής ποινικής διατάξεως. - Πότε υπάρχει έλλειψη νομίμου βάσεως. - Ορθή και αιτιολογημένη καταδίκη για εξ αμελείας σωματική βλάβη τελούμενη δια παραλείψεως του αναιρεσειόντος, ο οποίος ως εργολάβος-μηχανικός υπεύθυνος για την ανέγερση οικοδομής αντί να λάβει τα κατάλληλα μέτρα προς αποτροπή ατυχήματος των διερχομένων στο πεζοδρόμιο έμπροσθεν της οικοδομής, όπου υπήρχε εκσκαφή βάθους δύο μέτρων, καθώς επίσης ξύλα και σιδηρόβεργες, αρκέσθηκε να τοποθετήσει σε αραιά διαστήματα πασσάλους με λεπτό χαρτόνι ως παραπέτασμα, με αποτέλεσμα να σκοντάψει ο παθών στις σιδηροβέργες, να πέσει εντός του ανοίγματος που είχε δημιουργηθεί από την εκσκαφή και να τραυματισθεί σοβαρά στο κεφάλι. - Οι αιτιολογίες της προσβαλλομένης δεν καθίστανται ασαφείς ή αντιφατικές α) εκ της περιεχόμενης στο σκεπτικό παραδοχής ότι και ο ίδιος ο κατηγορούμενος παραδέχεται ότι την ημέρα του ατυχήματος «είχαν πέσει τα τοιχώματα της οικοδομής», διότι η φράση «είχαν πέσει τα τοιχώματα» προδήλως σημαίνει «είχαν πέσει τα μπετά» και β) εκ της σκέψεως ότι η μέθη του παθόντος ενδεχομένως να συνιστά συντρέχον πταίσμα αυτού για τις αστικές αξιώσεις του, η οποία ωστόσο δεν αίρει την ευθύνη του κατηγορουμένου λόγω της αμελούς συμπεριφοράς του, διότι η ευθύνη του κατηγορουμένου δεν συσχετίστηκε με την ύπαρξη ή τον βαθμό μέθης του συγκεκριμένου παθόντος ή ετέρου προσώπου, αλλά με την κατάσταση του μέσου και συνήθους νηφαλιότητας ατόμου που θα διερχόταν από το κρίσιμο σημείο».

Προεδρεύων ο Αντιπρόεδρος Π. Μαντζιάρας

Εισηγητής ο Αρεοπαγίτης Α. Ντόβας

Εισαγγελεύς Γ. Αρβανίτης

Δικηγόρος Δ. Παππάς

Κατά το αρ. 314 του ΠΚ ... [παρατίθεται η διάταξη]. Από το συνδυασμό της διάταξης αυτής με εκείνη του αρ. 28 του ίδιου Κώδικα προκύπτει ότι για τη θεμελίωση του εγκλήματος της σωματικής βλάβης από αμέλεια απαιτείται να διαπιστωθεί αφενός μεν ότι ο δράστης δεν κατέβαλε την απαιτούμενη κατά αντικειμενική κρίση προσοχή, την οποία οφείλει να καταβάλλει κάθε μετρίως συνετός και ευσυνείδητος άνθρωπος κάτω από τις ίδιες πραγματικές καταστάσεις με βάση τους νομικούς κανόνες, τις συνήθειες που επικρατούν στις συναλλαγές, την κοινή πείρα, τη συνήθη πορεία των πραγμάτων και τη λογική και αφετέρου ότι είχε τη δυνατότητα με τις προσωπικές του ιδιότητες, γνώση και ικανότητες, να προβλέψει και αποφύγει το αξιόποينو αποτέλεσμα, το οποίο πρέπει να τελεί σε αντικειμενικό αιτιώδη σύνδεσμο με την πράξη ή την παράλειψη.

Ειδικότερα, όταν η αμέλεια δεν συνίσταται σε ορισμένη πράξη ή παράλειψη, αλλά αποτελεί σύνολο συμπεριφοράς που προηγήθηκε του αποτελέσματος, τότε, για τη στοιχειοθέτηση των εγκλημάτων αυτών, που αποτελούν εγκλήματα τελούμενα με παράλειψη, απαιτείται η συνδρομή και των όρων του αρ. 15 του ΠΚ, κατά το οποίο ... [παρατίθεται η διάταξη]. Από την τελευταία αυτή διάταξη συνάγεται ότι αναγκαία προϋπόθεση της εφαρμογής της είναι η ύπαρξη νομικής υποχρέωσης του υπαιτίου προς ενέργεια που τείνει στην παρεμπόδιση του αποτελέσματος, για την επέλευση του οποίου ο νόμος απειλεί ορισμένη ποινή. Η υποχρέωση αυτή μπορεί να πηγάζει από ρητή διάταξη νόμου ή από σύμπλεγμα νομικών καθηκόντων που συνδέονται με ορισμένη έννομη σχέση του υπόχρεου ή από σύμβαση ή από ορισμένη συμπεριφορά του υπαιτίου, από την οποία δημιουργήθηκε ο κίνδυνος επέλευσης του εγκληματικού αποτελέσματος. Πρέπει να αναφέρεται και να αιτιολογείται στην απόφαση η συνδρομή αυτής της υποχρέωσης και να προσδιορίζεται ο επιτακτικός κανόνας δικαίου από τον οποίο πηγάζει.

Εξάλλου η απαιτούμενη κατά τις διατάξεις των αρ. 93 παρ. 3 του Συντάγματος και 139 του ΚΠΔ ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, η έλλειψη της οποίας ιδρύει για δικαστική απόφαση τον κατ' αρ. 510 παρ. 1 στοιχ. Δ' ΚΠΔ λόγο αναίρεσης, υπάρχει, προκειμένου για καταδικαστική απόφαση, όταν ... [βλ. ΑΠ 563/1998, ΠοινΧρ ΜΘ', 38]. Περαιτέρω εσφαλμένη εφαρμογή ουσιαστικής ποινικής διάταξης υφίσταται, όταν ... [βλ. ΑΠ 563/1998, ΠοινΧρ ΜΘ', 38].

Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από το αιτιολογικό σε συνδυασμό με το διατακτικό της προσβαλλόμενης απόφασης το Τριμελές Εφετείο Αθηνών, δέχτηκε, μετά από την ανέλεγκτη εκτίμηση και αξιολόγηση των αποδεικτικών μέσων, που μνημονεύει, τα ακόλουθα περιστατικά: Ο κατηγορούμενος κατά τον στο διατακτικό αναφερόμενο τόπο και χρόνο, από αμέλεια του, όπως τα περιστατικά που τη συγκροτούν εξειδικεύονται ιδιαίτερα στο διατακτικό, όντας υπεύθυνος εργολάβος-μηχανικός της ανεγειρόμενης στη συμβολή των οδών Θ. και Γ. Α. οικοδομής δεν έλαβε όπως όφειλε (αρ. 438α ΠΚ, 3 Ν. 1391/1983) και μπορούσε, τα κατάλληλα μέτρα προς αποτροπή ατυχήματος των διερχομένων από εκεί προσώπων, αφού επρόκειτο για σημείο μέσα στην πόλη. Ειδικότερα ενώ στο πεζοδρόμιο και εμπρός από την οικοδομή υπήρχε εκσκαφή σε βάθος 2 μέτρων περίπου και οικοδομικά υλικά (σιδηρόβεργες και ξύλα), δεν επεσήμανε την ύπαρξη τους με την τοποθέτηση κατάλληλων εμποδίων, ούτε και τοποθέτησε σταθερό και ασφαλές παραπέτασμα προστασίας των περαστικών, ώστε να καλυφθεί η εκσκαφή, αλλά τοποθέτησε σε αραιά διαστήματα πασσάλους με λεπτό χαρτόνι ως παραπέτασμα, μέτρο παντελώς ακατάλληλο και ως εκ τούτου ανύπαρκτο.

Αποτέλεσμα της αμελούς αυτής συμπεριφοράς του ήταν να σκοντάψει στις σιδηρόβεργες ο παθών Ο.Π., ο οποίος περνούσε από το σημείο εκείνο και στην προσπάθεια του να συγκρατηθεί στο προστατευτικό χαρτόνι του παραπετάσματος, αυτό, όπως ήταν φυσικό, υποχώρησε (σχίστηκε) και ο παθών έπεσε στο άνοιγμα 2 περίπου μέτρων που είχε δημιουργηθεί με την εκσκαφή και από την πτώση του αυτή τραυματίστηκε σοβαρά στο κεφάλι. Στο άνοιγμα της οικοδομής βρήκαν τον παθόντα περαστικοί, μεταξύ των οποίων και ο μάρτυρας Α.Ν. και μερίμνησαν να μεταφερθεί στο Νοσοκομείο Ιπποκράτειο, όπου και πράγματι μεταφέρθηκε και διαπιστώθηκε τραύμα στη μετωπιαία χώρα από πτώση όπως ανέφερε και ο ίδιος, ενώ ακόμη διαπιστώθηκε και μέθη αυτού (κατά την από 24-10-1996 βεβαίωση του Νοσοκομείου).

Η μέθη του παθόντος ενδεχομένως να συνιστά συντρέχον πταίσμα αυτού για τις αστικές αξιώσεις του, δεν αίρει όμως την ευθύνη του κατηγορουμένου λόγω της πιο πάνω ομαλής [προφανώς: αμελούς] συμπεριφοράς αυτού. Και ο ίδιος ο κατηγορούμενος παραδέχεται ότι την ημέρα του ατυχήματος (14-9-1990 και περί ώρα 20.15) «είχαν πέσει τα τοιχώματα της οικοδομής την ημέρα εκείνη», γεγονός που ενισχύει την κρίση του Δικαστηρίου ότι αυτά ήταν πρόχειρα κατασκευασμένα και ότι ο τραυματισμός του παθόντος προήλθε από την πτώση του στο κενό της εκσκαφής, ανεξάρτητα από το ότι ο κατηγορούμενος έλαβε γνώση του ατυχήματος, όπως υποστηρίζει μετά 8 μήνες καίτοι ο παθών είχε καταθέσει κατ' αυτού τη σχετική μήνυση στις 10-12-1990. Ακολούθως, με βάση τα περιστατικά αυτά το Εφετείο κήρυξε ένοχο τον κατηγορούμενο σωματικής βλάβης από αμέλεια και του επέβαλε ποινή φυλάκισης πέντε (5) μηνών, την οποία ανέστειλε για τρία (3) έτη.

Με αυτά που δέχτηκε το δικαστήριο, διέλαβε στην προσβαλλόμενη απόφαση του την απαιτούμενη ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, αφού εκθέτει με πληρότητα, σαφήνεια και χωρίς αντιφάσεις τα πραγματικά περιστατικά που στηρίζουν την καταδικαστική κρίση του για την προβλεπόμενη από τις ως άνω διατάξεις αξιόποινη πράξη, τις οποίες ορθώς εφάρμοσε και δεν παραβίασε ούτε εκ πλαγίου. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από το αιτιολογικό σε συνδυασμό προς το διατακτικό της, εκτίθενται τα στοιχεία που συγκροτούν τη νομική έννοια της αμέλειας (μη συνειδητής), όπως ανωτέρω αναπτύχθηκε. Επισημαίνεται η ιδιότητα του κατηγορουμένου ως υπεύθυνου εργολάβου- μηχανικού του όλου οικοδομικού έργου που εκτελούσε, από την οποία με βάση τις στο σκεπτικό μνημονευόμενες διατάξεις των αρ. 438α του ΠΚ και 3 του Ν. 1396/1983, απέρρεε η μέσα στον κύκλο των γενικών καθηκόντων του υποχρέωση του για επιμέλεια, δηλαδή για τη λήψη και τήρηση μέτρων ασφάλειας και προστασίας των διερχομένων από το εκτελούμενο οικοδομικό έργο και στη συγκεκριμένη περίπτωση για την επισήμανση των εναποτιθεμένων στο πεζοδρόμιο

οικοδομικών υλικών (σιδηρουργείων, ξύλων κ.λπ.) και την τοποθέτηση σταθερών και ασφαλών (και όχι προχείρων, με χαρτόνι κ.λπ. όπως υπήρχαν) παραπετασμάτων προς κάλυψη της υφιστάμενης εκεί (βάθους 2μ.) εκσκαφής, από τη μη λήψη των οποίων προήλθε το αξιόποιο αποτέλεσμα.

Περαιτέρω η περιεχόμενη στο σκεπτικό της προσβαλλόμενης απόφασης σκέψη ότι και ο ίδιος ο κατηγορούμενος παραδέχεται ότι την ημέρα του ατυχήματος (14-9-1990 και περί ώρα 20.15) είχαν πέσει τα τοιχώματα της οικοδομής την ημέρα εκείνη, γεγονός που ενισχύει την κρίση του Δικαστηρίου ότι αυτά ήταν πρόχειρα κατασκευασμένα και ότι ο τραυματισμός του παθόντος προήλθε από την πτώση του στο κενό της εκσκαφής...», δεν καθιστά τις αιτιολογίες της, αναφορικά με την ουσιαστική παραδοχή για την μη ύπαρξη σταθερών και ασφαλών παραπετασμάτων, ασαφείς ή αντιφατικές, αφού με τη φράση «είχαν πέσει τα τοιχώματα» κατά την ημέρα του ατυχήματος προδήλως νοείται ότι είχαν πέσει τα «μπετά» και το δικαστήριο από το γεγονός αυτό ενισχύθηκε στην κρίση του ότι τα υπάρχοντα παραπετάσματα ήταν πρόχειρα και όχι σταθερά και ασφαλή, διότι διαφορετικά αφ' ενός μεν θα παρεμποδίζονταν οι εργασίες και αφ' ετέρου δεν επαρκούσε ο χρόνος για την κατασκευή τους.

Περαιτέρω η άλλη σκέψη του αιτιολογικού «Η μέθη του παθόντος ενδεχομένως να συνιστά συντρέχον πταίσμα αυτού για τις αστικές αξιώσεις του, δεν αίρει όμως την ευθύνη του κατηγορουμένου λόγω της πιο πάνω αμελούς συμπεριφοράς του» δεν προκαλεί σύγχυση ή ασάφεια, αφού η κρίση του δικαστηρίου για την ενοχή του κατηγορουμένου λόγω της αμελούς συμπεριφοράς του δεν σχετίστηκε με την ύπαρξη μέθης ή με τον βαθμό μέθης του παθόντος ή άλλου ατόμου, αλλά του μέσου και συνήθους νηφαλιότητας ατόμου που θα διερχόταν από το σημείο εκείνο. Επομένως οι σχετικές αιτιάσεις του αναιρεσείοντος, που περιέχονται στο αναιρετήριο και στο δικόγραφο των πρόσθετων λόγων και εστιάζονται στα ως άνω σημεία είναι αβάσιμες, καθώς αβάσιμοι είναι και οι δι' αυτών επικαλούμενοι λόγοι αναίρεσης για έλλειψη αιτιολογίας και νόμιμης βάσης. Οι λοιπές αιτιάσεις αναφέρονται στην περί πραγμάτων κρίση του δικαστηρίου, η οποία εκφεύγει από τον αναιρετικό έλεγχο, και είναι απαράδεκτες.

Κατ' ακολουθία πρέπει να απορριφθεί η υπό κρίση αίτηση αναίρεσης στο σύνολο της και να επιβληθούν στον αναιρεσείοντα τα δικαστικά έξοδα (αρ. 583 παρ. 1 ΚΠΔ).